

УДК 657

Лагута Марина

магістрант

Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі
м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація

В статті узагальнено базові підходи до організації обліку виробничих запасів. Досліджено особливості удосконалення організації обліку на підприємстві. Визначено базові рекомендації щодо підвищення його аналітичності.

***Ключові слова:** облік, аналіз, аудит, виробничі запаси, первісна вартість, оцінка, звітність.*

Основним завданням розвитку економіки України на сучасному етапі є прискорення інтенсифікації і підвищення ефективності виробництва, створення господарського механізму відповідного умовам ринкових відносин. Рішення такого завдання представляє собою складний комплекс організаційних і технологічних заходів, пов'язаних з функціями управління. Важливими функціями управління виробництвом підприємства є облік і аналіз роль і значення яких підвищується при переході виробничих підрозділів на прогресивні форми організації виробничих відносин і визначення їх діяльності [3].

Актуальність, науково-теоретична та практична цінність даного питання, його недостатнє вивчення та обґрунтування зумовили вибір теми статті, мету та її основні завдання.

Метою дослідження є теоретичне узагальнення обліку запасів задля розробки практичних рекомендацій підвищення ефективності їх використання на основі сучасних світових напрацювань.

Запаси займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємстві різних сфер діяльності. Запаси являють собою найбільш важливу і значну частину оборотних активів підприємства, обов'язково враховуються при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Основними завданнями організації та ведення обліку виробничих запасів на підприємстві є: контроль за повним і своєчасним оприбуткуванням матеріальних цінностей та їх збереженням за місцем зберігання і на всіх стадіях обробки; відповідність складських запасів нормативам; раціональна оцінка виробничих запасів; розрахунок фактичної собівартості витрачених матеріалів та їх залишків за місцем зберігання і статтями балансу; виявлення всіх витрат, пов'язаних із придбанням або виготовленням запасів та визначенням первісної вартості; контроль за правильністю використання МШП під час їх експлуатації;

встановлення методології обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції протягом року; регламентування складу собівартості продукції тощо [1-2].

Оскільки облік запасів на більшості підприємств ведеться за допомогою інформаційних систем, було виявлено конкретні особливості комп'ютерного обліку товарно-виробничих запасів.

Для запобігання наведених проблем організації та ведення обліку виробничих запасів можна виділити напрями їх вирішення:

1) удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, оскільки успішне функціонування підприємств залежить, перш за все, не тільки від вдосконалення внутрішньогосподарської діяльності взагалі, а й від того, наскільки розвинута система автоматизації їхньої діяльності;

2) узгодження механізмів бухгалтерського та податкового обліку виробничих запасів;

3) обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки та технології виробництва;

4) чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств, тобто застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів [5];

5) запровадження на підприємстві інформаційних технологій обробки економічної інформації;

6) забезпечення строгого порядку приймання, зберігання й витрат сировини, матеріалів та комплектуючих виробів;

7) упровадження ефективних форм попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів і витрат матеріальних ресурсів;

8) раціоналізація форм документів, документообігу й усієї системи оформлення, реєстрації та обробки документів.

У більшості комп'ютерних програм є можливість не тільки детального багаторівневого обліку, але й аналітичного обліку в різних незалежних розрізах, що принципово неможливо в умовах ручного обліку. Наприклад, оптимальною вважається схема аналітичного обліку товарно-виробничих запасів, реалізована в Типовій конфігурації для України програми "1С: Бухгалтерія 8.0" у розрізі місць збереження (чи складів, матеріально відповідальних осіб), власне товарно-виробничих запасів і партій товарно-виробничих запасів.

При такій побудові обліку на більшості підприємств є можливим одержати, наприклад, звіти за матеріально відповідальними особами у розрізі товарно-виробничих запасів чи звіти по товарно-виробничих запасах у розрізі складів, матеріально відповідальних осіб і партій товарно-виробничих запасів.

Тому пропонується розширити аналітичний облік за рахунок введення конфігурації програми "1С: Бухгалтерія 8.0" параметрів у розрізі місць збереження (чи складів, матеріально відповідальних осіб), власне товарно-виробничих запасів і партій товарно-виробничих запасів.

Дана пропозиція на більшості підприємств дозволить підвищити аналітичність обліку виробничих запасів в розрізі виду запасу, МВО, місць

зберігання тощо. В умовах незначних запасів виробничих запасів на виробництві на кінець кожної зміни передачу їх від однієї зміни іншій доцільно оформляти безпосередньо у змінному виробничому звіті того бригадира (майстра), що одержав ці матеріали.

Важливою, але трудомісткою процедурою інвентаризації матеріальних запасів є перевірка їх наявності, що забезпечується шляхом переважування або перелічення цих цінностей. В умовах зберігання виробничих запасів на складах підприємств доцільно здійснювати інвентаризацію під час зачистки складів.

В практиці при оформленні результатів інвентаризації в порівняльних відомостях допускається дублювання показників про наявність цінностей. З метою усунення цих недоліків доцільно фактичну наявність цінностей заносити в окремі картки або відомості, які стають дублікатом інвентаризаційного опису їх залишків [4].

Методи ведення складського обліку виробничих запасів на більшості підприємств є занадто громіздкими, недостатньо оперативними і надійними в системі управління. Все це зумовлює необхідність пошуку і впровадження раціональних його методів, впровадження оперативно-бухгалтерського (сальдового) методу обліку.

Однак, вивчення діяльності на більшості підприємств довели, що при розрахунку норм використання виробничих запасів не враховуються дані про залишки запасів, які не використані в цехах на початок місяця. Це і зрозуміло, оскільки лімітно-забірні картки за звітний період (місяць) надходять в бухгалтерію на початку наступного, а розрахунок норм використання виробничих запасів ведеться в звітному періоді і документи видаються в цехи до початку виробничого процесу. Справа ще більше ускладнюється у випадку, коли з одного матеріалу планується виготовлення декількох видів продукції.

Таким чином, відсутність можливості при розрахунку норм використання виробничих запасів враховувати залишки невикористаних запасів послаблює ефективність попереднього контролю за використанням матеріалів у виробництві. Оформлення відпуску матеріалів доволі трудомісткий процес через велику кількість і різноманітність первинних документів. Тому важливе значення має спрощення обліку на цій ділянці, зокрема, використовуючи засоби сучасної техніки необхідно централізовано виписувати документи на відпуск матеріалів. На підставі технологічної документації слід розраховувати необхідну кількість матеріалів для кожного цеху на місяць. Одночасно потрібно виписувати необхідну кількість первинних документів, які ще до початку місяця потрібно передати цехам для отримання матеріалів зі складів.

Тому в роботі акцентується увага на важливості автоматизації обліку використання виробничих запасів. Це дозволить скоротити обсяги облікових робіт, і одночасно збільшити оперативність облікових даних, значно розширити аналітичні можливості економічної служби підприємства з метою забезпечення керівництва необхідною інформацією для прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Балашук, Д. М. Значення обліку виробничих запасів в управлінні підприємством [Текст] / Д. М. Балашук // 69-та студентська науково-технічна

конференція: секція "Економіка і менеджмент" : збірник тез доповідей / Національний університет "Львівська політехніка". – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 404-406.

2. Бутинець, Ф. Ф. Аудит [Текст] : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. - 3-тє Бойцова М., Маханько О. - Усе про облік запасів. – Х.: Фактор, 2006. -278 с.

3. Голов, С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами : приклади та коментарі [Текст] : практичний посібник. – К. : Лібра, 2001. - 840 с.

4. Лень, В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч.посібник. – К.: Знання-Прес, 2005. – 491 с.

5. Нестеренко, Є.Є. Методи обліку товарно-матеріальних запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід [Текст] / Є.Є. Нестеренко // Управління розвитком. – 2013. – №17. – С. 58 – 60.

УДК 658.5:004

Ніколаєнко Дмитро

аспірант

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля
м. Дніпропетровськ

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДСИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

У статті розглянуто сутність обліково-аналітичної складової інформаційного забезпечення підприємства. Наведено схематичне зображення підсистеми обліково-аналітичного забезпечення підприємства. Визначено завдання обліково-аналітичне забезпечення.

Ключові слова: інформаційна система, підприємство, система, управління.

Проведення економічної операції й управління нею повинне проводитися, у першу чергу, на основі достовірної інформації, раціональної організації і ефективного управління інформаційними потоками.

Відсутність обліково-аналітичного забезпечення для прийняття управлінських рішень щодо здійснення економічних операцій підприємства унеможливорює визначення оперативної фактичної собівартості кожного етапу виконання зобов'язань щодо закупівлі товарів, сировини і т.п., визначення рентабельності продукції, аналізу відхилень фактичних витрат від планових.

Розробка системи інформації повинна починатися з виявлення і ретельного аналізу реальних інформаційних потреб. Це припускає ідентифікацію ключових рішень, які необхідно буде приймати в процесі проведення економічної операції.